18. august 2013

Etter ferien

- et par refleksjoner.

Marte Dalelv i Dubai utløste et drama på høyeste diplomatiske nivå og en bred internasjonal fordømmelse av (mangelen på) rettsorden i Dubai. Kortversjonen var at Dalelv hadde anmeldt en kollega for voldtekt, men ble selv dømt til fengslet for falsk forklaring og umoralsk adferd. I følge Dalelvs opplysninger til pressen hadde hun trukket anmeldelsen tilbake før rettssaken. Uten tilgang til rettsdokumentene er det ikke mulig å vurdere den rettslige behandlingen. Men en side åpner et perspektiv som har vært fraværende under støyen om kvinneforakt, krenkede menneskerettigheter, osv.

Under et toårs arbeidsopphold i Saudi-Arabia fikk jeg noen advarsler av en saudisk kollega om forskjellige rettslige forhold som er annerledes under sharia enn etter den gjengse tenkning i Europa og Amerika. Ett er bedømmelsen av falsk anklage. Dersom man blir funnet skyldig i falsk anklage mot noen, skal man i utgangspunktet idømmes samme straff som den straffen personen som anklagen var rettet mot ville ha fått dersom anklagen var blitt tatt til følge. (Obs, trafikkulykker!) Så kan det naturligvis være formildende sider som reduserer straffen. I et slikt perspektiv blir det viktig hvilke omstendigheter som ledet Dalelv til å trekke anmeldelsen. Er det tenkbart at oppdukkende tekniske bevis (senere publisert bilde fra overvåkningskamera) eller vitner har med saken å gjøre? Med benådingen er saken avsluttet til alles tilfredshet, men bedømmelsen av rettsordenen i Dubai bør helst baseres på en grundigere belysning av saksbehandlingen enn den som er formidlet av våre medier. Ikke dermed sagt at Dubai vil fremstå med et liberalt kvinnesyn, men dypere sett dreier dette seg om kulturforståelse som kan være nyttig på hjemmebane også.

Statsministerens taxi-stunt er grundig kommentert i pressen, for og imot. Stoltenbergs egen begrunnelse for å opptre i rollen som taxisjåfør var behovet for direkte kontakt med velgerne.

Det er et betryggende sunnhetstegn når personer i høye maktposisjoner føler behov for grasrotkontakt for å kjenne virkeligheten uten de beskyttende omgivelsenes filtrering. En psykologisk plausibel, men neppe sannferdig fortelling finns i *Tusen og en natt* om Harun al-Rashid, den sagnomsuste kalifen i Bagdad (786-809), som sammen med sin storvisir Yahya ibn Khalid, lusket forkledd på byen i sene kvelder for å se og høre. - Middelalderens hoffnarr kunne bidra til å dekke fyrstens behov for sannheter om styret og hverdagen, ufarliggjort i komisk ramme men allikevel alvorlig. - Einar Gerhardsen tok seg god tid til å prate med folk på grunnplanet rundt om i landet.

Problemet med Stoltenbergs velregisserte nummer er at opplegget åpenbart ikke hadde samtidsforståelse som formål. Men med bruken av begrunnelsen fremstår han som

likegyldig til reell grasrotkontakt, og reduserer seg selv og de utvalgte "passasjerene" til komi-figurer i et opplegg for munter valg-PR. Dette er skuffende, og for noen under grensen for stillingens verdighet. Fyrsten selv bør ikke forsøke seg som narr.